Parintele Rafail (Noica), despre vremurile pe care le traim... si alte vorbe de folos

(...) vreau sa zic ca acuma vine si aici (a venit, prin comunism, o urgie peste neamul acesta) si peste tot neamul ortodox, vine urgia "Noului Veac", New Age, postmodernismul, sau cum vreti sa ii spuneti, pe care l-am trait deja noi in Apus, si se nimiceste viata Bisericii, se reintroduce vechiul duh al paganismului pana la capat.

(...) Vreau sa zic ca s-a terminat cu epoca aceea "usoara", acum din in ce mai mult este cernerea, si tare mi-e teama ca o sa vedeti si voi, dragi studenti, zilele acestea... cine stie?

Deja, spune Preasfintitul [Andrei], unii oameni - probabil botezati crestini ortodocsi - nu se supun Bisericii, chiar dintre profesori [de la Teologie]. Asta este, ca sa zic asa, normal pentru zilele noastre. Pregatiti-va pentru acestea, si pentru mai rau. Cernerea este: "Vrei, Adame, sau nu vrei? Daca vrei, esti cu mine, daca nu, ti-am spus..."

Cuvantul din Apocalipsa, "De acum, cel ce nedreptateste, mai nedreptateasca, cel ce spurca, mai spurce, cel drept mai lucreze dreptatea si cel sfant mai sfinteasca-se" (Apoc. 22,11) arata ca acum e un fel de "a face ce vrei". Si aicea, iarasi zic, este pericolul pentru om de a se prapadi. (...)

In Apus, unde eram ca niste craci taiate de trunchi, (...) am simtit imediat nevoia de o mai mare apropiere de Sfanta Impartasanie. Aicea este inca lucrarea Bisericii Ortodoxe care ne mai tine. Si va spun inca un lucru: sectarii si catolicii (greco sau romano). romanii botezati in orice secte, nici nu-si dau seama in ce masura traiesc si ei din sangele Ortodoxiei, din duhul, din aerul ortodox pe care il respira. (...) natura este sfintita. Cum sa nu fie sfintita, cand in toata Romania sunt biserici ortodoxe de mai mult sau mai putin de doua mii de ani - nu stiu ce se intampla in Transilvania pe vremea lui Bukow - dar de vreo doua mii de ani se tot sfinteste apa la Boboteaza, si se sfinteste toata firea cu apa sfintita, si oamenii se impartasesc, cat de cat. Si sectele care traiesc aici la noi nici nu-si dau seama cat traiesc din aer ortodox.

In Apus, unde acest "aer" nu exista, sub presiunea modernitatii, duhovnicia apuseana da din ce in ce mai mult faliment, si din ce in ce mai multi dintre credinciosii apuseni se intorc catre Ortodoxie. Ortodoxia, sa stiti, este mult mai apreciata in Apus, decat aici.(...)

* * *

Scrisoare catre un Arhiereu

Iubite Preasfintite Parinte, blagosloviti.

[...] Indraznesc sa spun acum ca nevoie este ca, mai ales noi, "fetele bisericesti", sa "deosebim vremea" (Lc. 12, 54-57) in care ne aflam istoric, spre a lucra impreuna cu Domnul in via Lui - si sa tragem in

aceeasi directie cu El.

Vremea este a cernerii. Va trebui sa pierdem pe multi din randurile preotilor si din numarul credinciosilor: aceasta in Apus s-a si facut, mai ales dupa razboi, indeosebi din anii '50 incoace; iar cei ce au ramas - dintre acestia sunt cei care acum recunosc, si iubesc - si primesc, acolo, Ortodoxia.

Paradoxal, pe noi Comunismul ne-a pazit, intr-o masura, in felul lui; dar acum a venit vremea (Ioan 17, 1). Vom fi nevoiti sa vedem propasiri si izbanzi din partea catolicismului si a celorlalte secte; sa ne vedem facuti de ras si de rusine de catre mass-media, si pe noi insine, si pe iubita noastra Biserica, si tot ce avem mai scump si mai sfant in lume; sa rabdam ocari si prigoane din afara, iar dinlauntru smintiri, si poticniri, si vanzari (Apoc. 13, 7).

Comunismul a lovit cu sabia; "New Age"-ul - mai ales cu minciunile acestui veac trecator: caci a inceput "ceasul lor, si stapania intunerecului" (Lc. 22, 53). Si daca "s-a dat lor stapanire" (Apoc. 13, 7), cine va putea sta impotriva voii lui Dumnezeu?

Dar, lui Dumnezeu voim noi a sta impotriva? Cum, atunci, vom fi lui Biserica, si Mireasa Hristosului Lui? Caci judecand dupa Scripturi, precum si dupa privelistea care ne inconjoara, nevoie este de acest necaz, pentru ca Biserica - adica noi – sa se curete de toate preacurviile ei, sa se spele de toata necuratia ei (Iez. cap. 16), sa se "lamureasca", intru cele din urma, ca aurul in cuptorul ispitirii, sa se lepede de tot ce este strain sfinteniei ei, sa se smereasca pana in sfarsit, sa se gateasca Mireasa in asteptarea Mirelui (Apoc. 22, 16-17).

Acum va trebui sa se lamureasca credinta noastra; acum se va vedea, in sfarsit, ce va fi fost Bisericã - si ce nu; acum - care va fi fost acel "popor binecredincios de pretutindenea" (cf. Liturghierelor recente), si ce anume va ramanea "neclatit de portile iadului" (Mt. 16, 18)... si ce va trebui sa cada. Nevoie este de acest "necaz" (Tes. 5, 3), pentru ca acum, in sfarsit, Vremea sta sa nasca Vesnicia.

Infricosatoare lucruri... dar nu "bagandu-ne capul in nisip" ca strutul, ne vom pregati pentru ceea ce nu vom putea stavili.

Infricosata vreme; dar, daca de la Dumnezeu ingaduita - mantuitoare. "Acum mai aproape este noua mantuirea decat am crezut" (Rom. 13, 11), si decat cand au crezut stramosii nostri; ca in zilele Sfantului Ioan Botezatorul doar "se apropiase" Imparatia Cerurilor (Mt. 3, 2), acum este "langa usi" (Mc. 13, 29), si "mladitele smochinului" vestesc vara (Mc. 13, 28). Acum a si inceput acea vreme cand "cel ce nedreptateste - mai nedreptateasca, si cel ce spurca – mai spurce" (Apoc. 22, 11) - si oare nu s-a umplut intreg globul pamanesc de "promiscuitate" si de libertinaj neinfranat, ca cele de negandit in urma cu vreo treizeci de ani – acum sunt "moneda curenta"? - dar, desi mai putin vadit, si vremea cand "si cel drept mai faca dreptate, si cel sfant mai sfinteasca-se", ca "Cel ce este sa vie va veni, si nu va [mai] zabovi", si "plata Lui in mana Lui" (Evr. 10, 37 si Apoc. 22, 11-12) pentru fiecare.

Vremea este ca Biserica sa se intoarca intru ale sale, sa ne reinvatam mai multa incredere in Dumnezeu decat in cele vazute si "mai la indemana", si sa ne sprijinim mai mult pe mijloacele lui Dumnezeu, decat pe mijloacele acestei lumi; iar aceasta, indeosebi cand aceste mijloace ne silesc sa imbratisam si atitudinile acestei lumi, punand deoparte, fie si provizoriu, poruncile lui Hristos. Ca astazi, de ne vom afla despartiti de Hristos, ce ne vom face, de la noi insine, cand ne vor intampina "portile iadului" (Ier. 12, 5)? - "Nu intru putere mare, nici intru tarie, ci intru Duhul Meu, zice Domnul Atottiitorul" (Zah. 4, 6).[...]

Iubite Preasfintite Parinte, ma rog Domnului sa va impartaseasca in inima ce este in sufletul meu, facand si scriind acestea, ca nu numai sa nu va intristez, ci, poate chiar, oarecum, sa va si aduca bucurie.[...]

Domnul sa ne lumineze in toata vremea sa facem ce este drept inaintea Lui. Iar acum ca imbatranim, El Insusi sa ne invete sa facem precum pe Petru l-a povatuit sa faca, "cand va imbatrani" el (Ioan 21, 18).[...]

* * *

M’a dus mama de mai multe ori la biserici anglicane. Acolo intelegeam limba, dar atmosfera era foarte saracacioasa, as zice acum, foarte rece, plicticoasa chiar. Nu in sensul ca te’ar apuca cascatul in biserica, ci in sensul ca nu te hranea cu nimic.

Trebuie sa spun ca sectantii si romano-catolicii, in Apus, nu sint ceea ce cunoasteti aici, pentru ca aceia nu sint oameni care se dezlipesc de Biserica Ortodoxa. Acolo, ei nu cunosc altceva. Au numai ceea ce au primit si ei, in forma pe care au mostenit-o. Si, deci, nu este duhul acesta inrautatit, care poate fi intr-o tara ortodoxa, unde multi s’au dezlipit de Biserica Ortodoxa, din tot felul de motive, ori vin din afara, cum se face acum si aici, si incearca sa pescuiasca in apele ortodoxe pestii Bisericii.

Biserica Ortodoxa nu este o biserica intre altele, ci este, pur si simplu, firea in care Dumnezeu l’a creat pe om. Esenta Ortodoxiei este firea omului. Si a luat in istorie numele de dreapta slavire [orto-doxie], nume foarte frumos si foarte sugestiv, adica nume care tradeaza, daca vreti, ceea ce au cautat Parintii cei adevarati, care n’au cautat nici slava lumeasca, nici filosofie mai adevarata, ci au cautat un singur lucru: sa ramana in dreapta slavire [Orto-doxie], descoperita de insusi Dumnezeu; au incercat sa pastreze nestricata viziunea acestei firi omenesti.

Pentru vindecarea acestei firi, care s’a smintit prin pacat, a fost nevoie ca Dumnezeu Insusi sa Se intrupeze si sa devina om adevarat, adica nu numai in sensul de om in carne si oase, ci fara pacat, om fara sminteala, Adam cel nou. Acest Adam a fost in stare, fie si prin moarte si iad sa completeze calatoria pe care Adam cel dintai n’a completat’o si, inviind „a tria zi, dupa Scripturi” si la 40 de zile inaltandu’se la ceruri ca om, a asezat de’a dreapta Tatalui firea omeneasca. Si acum, pentru intaia data in Creatie, omul a devenit om complet. Aceasta este viziunea pe care au primit’o Sfintii Apostoli si pe care au pastrat’o Parintii nostri, ramanand in istorie cu numele

de dreptslavitori [ortodocsi]. Altii au vrut sa fie universali [catolici], altii au protestat, fiecare cu filosofia si gandurile lor.

Ati trecut prin iad, si n'a fost prima oara, caci neamul nostru, ca si alte neamuri, mai ales cele ortodoxe, au trecut prin iad. Demonul stie unde sa atace. Dar, precum Iov sau Iosif in Vechiul Testament, daca ne tinem de cuvantul acesta al lui Dumnezeu, Cel mai sfant decat toti sfintii, e cu neputinta sa nu biruim. Numai sa ramanem cu Domnul.

Am trecut, ca si mai toata lumea care cauta, prin crize, mai mult sau mai putina adanci, care m'au adus la un rezultat mai mult sau mai putin spectaculos. Unul dintre cele mai mari, poate cel mai mare, a fost revenirea la Ortodoxie, si bunul Dumnezeu, profitand de prostia mea, in loc sa ma pedepseasca – asa cum ganduim noi ca face Dumnezeu (...) – mi'a descoperit Ortodoxia ca fiind firea omului.

Omul, prin fire, este Ortodox. (...) Nu era vorba daca Ortodoxia era mai adevarata decat protestantismul, daca este mai adevarata, pur si simplu mai dreapta, mai adanca sau cea mai dreapta, sau cea mai adanca etc. Ortodoxia este singura realitate a omului. Este in firea omului. Aceasta fire, putin cate putin, s'a constientizat; omul si'a pierdut'o prin caderea in pacat si psalmul il plange pe om ca „tot omul este minciuna". (...) Omul este minciuna pana cand, in Hristos, devine adevar ca si Hristos care s'a numit Adevar. (...) Aceasta revenire in fire a omului s'a facut istoric acum doua mii de ani si geografic la Ierusalim. Cultural, a trecut prin limba greaca si prin toate imbogatirile pe care le'a trait limba greaca. (...) Dar ratacirile omului prin intelepciunea lui (...), dezbinarile astea ale istoriei au facut ca singurul adevar, singura realitate a firii omului a luat o forma istorica, si'a luat un nume in istorie - se numeste Ortodoxie si se gaseste aici mai mult decat acolo.

Multi protestanti sau romano-catolici mi-au relatat convertirea lor la Ortodoxie sau la Dumnezeu in general. (...) Am recunoscut in

experienta relatata de ei acel moment pe care l’am trait si eu, cand Dumnezeu m’a convins ca El exista si ca Biserica Ortodoxa este cea adevarata.

Omul prin fire este ortodox si tinde firesc catre adevarul Ortodox. Intotdeauna, intr-un loc sau altul, se sminteste daca nu’L gaseste pe Hristos, pe Hristos cel adevarat. (...) Da, toti au adevarul, dar fragmente de adevar. Insa Unul este Adevarul deplin si toate celelalte sint doar incercari ale omului. (...) Ma minunez si de faptul ca (omul) nu ajunge niciodata la plinirea adevarului fara Hristos.

Intre confesiunile crestine, problema se pune doar transant: ratacire (erezie) – calea adevarata. Nu putem vorbi de mai multe cai sau mai multe adevaruri, si cand este vorba de credinta, ca adevar, ca dogma?

Bineinteles ca nu.

De ce considerati faza neoprotestanta, prin care ati trecut, drept o ratacire?

As zice, daca nu o ratacire, macar o saracire, o saracire foarte mare si as zice ca in acest sens as pune alaturi si romano-catolicismul, care a fost dezbinarea cea mare din Biserica, ce a marcat tot Occidentul.

Cand se descopera „in duh si in adevar”, adevarul seduce, adica convinge toata firea, pana in maduva oaselor. Si aceasta este puterea Ortodoxiei, pe care am vazut’o de multe ori. Ortodoxia nu are un adevar relativ sau un adevar micsorat, nici unul scalciat sau deviat, cum am gasit astfel de adevaruri in toate confesiunile si religiile de care am auzit de cate ceva, ci adevarul deplin, care, negresit, duce la mantuire.

Da, suntem mai mici si mai saracaciosi ca altii poate, dar ma gandesc si la cuvantul Domnului care spune ca, desi drojdia in aluat este putina si mica, dospeste tot aluatul si fara de ea painea nu se poate face. Tot asa sa nu ne poticnim in privinta noastra, vazand cat de smerita este Biserica Ortodoxa. Chiar daca aparent lucrarea lui Dumnezeu in Ortodoxie este mica, in realitate ea este o lucrare mare, numai ca omul nu o vede.

Ne(mai)avand Ortodoxia, duhovnicia, Apusul n’a avut putere sa reziste lumii, si de aceea in Apus s’au inchis biserici de bunavoie, au fost transformate in magazii, au fost daramate... (...) In Apus s’a creat mentalitatea ca poti sa faci orice, dar aceasta te impiedica sa fii al lui Hristos cel adevarat. Noua Era [New Age], de pilda, promoveaza ideea ca totul este ingaduit, de la satanism pana la filosofiile cele mai inalte; numai smerenia pocainta si altele ca acestea sint lucruri interzise. Psihologic sint interzise; numai Hristos cel adevarat este interzis. Caci sint multi hristosi – si nu vorbesc numai de antihristii care insala pe multi – ci si idei gresite despre Hristos cel adevarat.

(...) Apusul vine si la noi, cu toate ale lui, dar aici aveti o intemeiere pe care eu am simtit’o, desi n’am trait in copilaria mea foarte aproape de Biserica. (...)

...Nu pot fi macar putin adevarate si alte religii?

Sfantul Athanasie Grecul a spus, dupa ce a marturisit cum crede credinta Ortodoxa, ca cel ce nu crede in felul acesta – noi ne referim la toate religiile, el vorbea de celelalte confesiuni crestine – in afara de multe smintiri in viata aceasta, risca pierzania cea vesnica. (...) riscul e acolo, la concret, in Apus. Afisarea de orisice este numai afisare si risca sa duca la pierzanie. Pe de alta parte, o traire neadancita destul, neinteleasa destul, risca si ea pierzania. Si am vazut cum intr-o oarecare masura Apusul, cu trairile lui, pe care Parintii nostri le-au numit erezii, si-a dat arama pe fata. Sint erezii in mod obiectiv. (...) am vazut cum gandirea filosofica, trairea duhovniceasca, in Apus a dat faliment. Si am vazut clar cum Apusul cauta acum tot mai mult catre Ortodoxie. (...) Sute si poate mii de oameni se convertesc la Ortodoxie. Sint si cei care nu se convertesc, dar cauta cu drag catre Ortodoxie, ori cauta cu smecherie si vampirizeaza Ortodoxia, ca sa mai dea sange proaspat trupului lor anemic, leucemic, lipsit de viata. (...) Asa am vazut'o, asa am trait'o.

...Antropologia noastra este infatisata de un singur Om, care se chema Iisus. Si Parintii nostri au pastrat cuvantul si duhul acelui Cuvant pe care l'a primit omenirea de la Dumnezeu. Si este interesant ca fata de toate denumirile pe care le-au luat diferitele secte crestine, Parintii au pastrat numire de Ortodoxie, care inseamna, cum probabil stiti, dreapta slavire. Adica, mai important decat catolicismul (un universalism inteles pe orizontala, centralizat etc.), mai important decat orice alte denumiri, pe care le-au luat ceilalti, Parintii nostri au gasit ca lucrul pe care trebuie sa'l marturisim pana la sange, pana la moarte (cum au facut marturisitorii ca Sfantul Maxim Marturisitorul, cum au facut mucenicii nostri, de care este plin calendarul), aceasta dreapta-slavire a lui Dumnezeu este unicul staul. (...) Pot spune ca Ortodoxia, din nefericirea pacatului omului, a ramas cenusareasa istoriei, ca una intre altele, in istorie, in aparenta insa; dar in esenta, este singurul lucru valabil. Si va pot spune sa nu va fie frica de nici un adevar, de orisiunde ar fi. Fiind aruncat acolo, in

babilonia aceea a Apusului, unde s’au impleticit si amestecat toate religiile si filosofiile lumii – cum este, de exemplu, Noua Era {New Age] – am descoperit ca sint peste tot adevaruri (...), dar nu sint decat niste intuitii ale Ortodoxiei(...) Si toate intuitiile astea sint, de fapt, aspiratii catre esenta omului, catre identitatea lui – prima si ultima pentru care luptam. Asta a fost pentru mine Ortodoxia si n’am cuvinte sa multumesc Domnului si Maicii Sale, pentru ca si prin rataciri am descoperit aceasta!

In Apus, in general, exterior, este mult mai usor de trait, dar in interior poate chiar mai greu decat in Rasarit. Acolo nu ti-e frica de mitraliera, nici de inchisoare, dar esti supus unei persecutii launtrice, din care tu insuti intelegi ca esti departe de adevar. Si incerci sa lupti tu singur impotriva acestei stari spre care te imping mentalitatile, istoria, contextul vietii apusene.

Noi, Ortodoxia, sintem Israilul Noului Testament, caci si acum, dupa doua mii de ani, sintem de multe ori intr-o pozitie foarte asemanatoare Israelului din vechime.

(...) Trebuie sa avem ochii deschisi si gandul la esential si atunci vom vedea ca a deveni universal [ecumenic], nu este un fel de talmes-balmes de tot de este in univers si istorie, precum sminteala acestui New Age, care vrea sa „elibereze” pe om de tot ceea ce’l limiteaza. Dar o astfel de eliberare as numi’o talmes-balmes, caci nu in aceasta sta adevarul universal. Si sufletul omului nu’si gaseste odihna in acest sincretism.